

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 lipca 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.19.2021.AK

Pani
Ewa Mykała
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Lubaniu

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 11, 12 i 13 maja 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubaniu zwanym dalej „GOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 11 maja 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półroczu 2021 r.

Jednostką kieruje Pani Ewa Mykała, zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu od 1 stycznia 2004 r.

Pani Ewa Mykała ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 18 czerwca 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowością działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),

- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka na podstawie Upoważnienia Nr 107/2019 z dnia 10 września 2019 r. Wójta Gminy Lubań wydawał decyzje administracyjne potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie składano wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- dożywiania dzieci (pkt 14).

Gmina Lubań nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),

- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Lubań nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy dotyczącego:

- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym (pkt 3)

gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o udzielenie pomocy w tej formie.

Gmina Lubań w okresie objętym kontrolą opracowywała i realizowała 3 projekty socjalne (2 w 2020 r. i 1 w 2021 r.) pod nazwą „Prosty Gest MA Znaczenie”, „Higiena to ważna sprawa – dobrego zdrowia to podstawa” oraz „Nie daj się oszukać na pracownika socjalnego” (pkt 3a).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, dotyczące:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),

– przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o taką formę pomocy, nie wystąpiły na terenie gminy kłęska żywiolowa lub ekologiczna oraz na jej terenie nie zamieszkiwali cudzoziemcy, którym udzielono zgody na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik GOPS nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy), jednakże pracownicy socjalni udzielali informacji na temat miejsca złożenia wniosku, przysługujących praw, pomagali osobom zainteresowanym w napisaniu takiego wniosku. W sytuacjach trudnych informowali o możliwości skorzystania z bezpłatnej porady prawnej prawnika działającego przy PCPR w Lubaniu, PCK w Lubaniu lub przy Biurze Poselskim w Lubaniu. Ponadto pracownicy Ośrodka dysponują gotowymi wzorami pism procesowych.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do właściwych organów. Pracownicy socjalni Ośrodka informowali Klientów o możliwości złożenia wniosku o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności. Udzielali informacji na temat miejsca złożenia wniosku, przysługujących prawach, pomagali osobom zainteresowanym w wypełnieniu takiego wniosku. W sytuacjach trudnych informowali o możliwości skorzystania z bezpłatnej porady prawnej prawnika działającego przy PCPR w Lubaniu, czy Urzędzie Gminy Lubań. Pracownicy Ośrodka dysponują gotowymi wzorami druków do wypełnienia, które udostępniają osobom zgłaszającym się do Ośrodka. (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik Ośrodka spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji

zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS, którzy świadczyli pracę socjalną w środowisku. W aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz przyjęte i podpisane porozumienia zmieniające warunki o pracę, w których zawarto zakres czynności (w aktach 2 pracowników) oraz w odniesieniu do 1 pracownika szczegółowy zakresy czynności.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS poza zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej mają również obowiązek realizować zadania wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych. W szczegółowym zakresie czynności 1 z pracowników socjalnych oraz w porozumieniach zmieniających warunki umowy o pracę 2 pozostałych pracowników socjalnych wpisano w pkt 17: „Obsługa programu „Dodatki Mieszkaniowe”.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Lubań zamieszkałą przez 6363 osoby, w tym 83 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2020 r.) i 6364 mieszkańców, w tym 46 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 11.05.2021 r.). W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubaniu na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych świadczących pracę socjalną w środowisku (3 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Zatrudnienie pracowników socjalnych we wskazanych proporcjach daje gwarancję wykonywania pracy socjalnej w sposób efektywny i co najważniejsze, skuteczny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych osób korzystających z tej formy wsparcia oferowanej przez system pomocy społecznej. W związku z tym bardzo ważnym elementem polityki społecznej na szczeblu lokalnym (gminnym) jest utrzymanie zatrudnienia pracowników socjalnych w proporcjach określonych w przedmiotowym przepisie prawnym. Utrzymanie zatrudnienia na wskazanym minimalnym poziomie daje szansę na odpowiednie – profesjonalne wsparcie osób lub rodzin znajdujących się w kryzysie, czego efektem może być całkowite usamodzielnienie się osoby lub rodziny, finansowe lub emocjonalne, a tym samym uniezależnienie się od systemu pomocy społecznej na dłuższy okres czasu.

Praca socjalna polega przede wszystkim na wspieraniu osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych.

Mając powyższe na uwadze należy zaznaczyć, że realizacja innych zadań nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej. Wykonywanie dodatkowych zadań nie powinno odbywać się kosztem pracy socjalnej z klientem, która w tym czasie mogłaby być prowadzona.

Katalog zadań pracownika socjalnego określa art. 119 ust. 1 ustawy. Wśród 10 wymienionych w nim punktów, żaden nie wskazuje „Obsługi programu „Dodatki Mieszkaniowe” a) wydawanie i przyjmowanie wniosków, b) analizowanie i weryfikowanie wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego, c) redagowanie i sporządzanie decyzji administracyjnych.

Z uwagi na fakt, że w okresie objętym kontrolą do Ośrodka wpłynął tylko jeden wniosek o przyznanie prawa do dodatku mieszkaniowego (w 2020 r.), stwierdzić należy, że realizacja dodatkowo powierzonego zadania nie kolidowała z pracą pracowników socjalnych i nie miała wpływu na jakość świadczonej pracy socjalnej. Dlatego też, uznano, że Ośrodek spełnia wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną oraz, że zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ponadto należy podkreślić fakt, że Kierownik Ośrodka planuje realizację zadań w tym zakresie przekazać pracownikowi księgowości.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Podjąć działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: 31.12.2021 r.

POUCZENIE

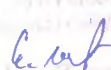
Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Lubań
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

KONTROLNIE CZYNIĄCY
W wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygant